Univerzity sú slabé, obstáli iba chemici

Experti zoradili vysoké školy podľa kvality. Svet o nás netuší, Česku môže konkurovať len jedna fakulta

Najlepšie a najslabšie fakulty na Slovensku

Rebríček kvality vysokých škôl podľa Akademickej ratingovej a rankingovej agentúry.

? počet bodov najlepšej univerzty

? počet bodov najslabšej univerzity

maximálny počet bodov pri každom kritériu bol 100

technické vedy

1. Fakulta chemickej a potravinárskej technológie Slovenskej technickej univerzity v Bratislave 78,7
24. Letecká fakulta Technickej univerzity Košice 22,1

pôdohospodárske vedy

1. Univerzita veterinárneho lekárstva v Košiciach 82,9
6. Drevárska fakulta Technickej univerzity vo Zvolene 45,4

prírodné vedy

1. Fakulta matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave 86,5
8. Fakulta prírodných vied Žilinskej univerzity 26,1

spoločenské vedy

1. Fakulta telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského v Bratislave 51,7
33. Fakulta sociálno-ekonomických vzťahov Trenčianskej univerzity A. Dubčeka 14,5

lekárske vedy

1. Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského v Bratislave 70,0
9. Fakulta zdravotníctva Katolíckej univerzity v Ružomberku 13,7

humanitné vedy

1. Fakulta humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity 39,3
23. Filozofická fakulta Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave 15,4

Čo rozhodlo

- Fakulty získavali body podľa viacerých kritérií.
- Dôležité napríklad bolo, koľko študentov vychádza na jedného pedagóga či má škola doktorandských študentov.
- Kvalitu pedagógov určuje napríklad aj ako často ich citujú v odborných publikáciách.
- Silu školy ukazuje aj fakt, koľko publikácií vydáva a či dokáže čerpať vedecké granty a reálne tak vedecky pracuje.
- ARRA hodnotila dvadsiatku škôl, na ktorých študuje väčšina z 215-tisíc študentov.

FOTO: PROFIMEDIA.SK, SXC.HU, ZDROJ: ARRA GRAF: SME/SS

Slovenské vysoké školy podľa Akademickej rankingovej a ratingovej agentúry zaostávajú. Jedinou reakciou ministra Mikolaja je mlčanie.

BRATISLAVA. Nedostatok kvalitných pedagógov, takmer nulový výskum a slabé renomé vo svete. Slovenské univerzity stagnujú, zlepšuje sa iba hŕstka tých najkvalitnejších. Vyplýva to z hodnotenia mimovládnej organizácie Akademická rankingová a ratingová agentúra (ARRA), ktorá už štvrtý rok zostavuje rebríček vysokých škôl.

Málo vedy

Experti sa pri hodnotení sústredili na pedagógov, množstvo študentov a doktorandov, ale aj hospodárenie škôl. Najdôležitejším kritériom bola vedecká činnosť, najmä počet citácií v odborných časopisoch.

Zaostávanie vedy je zjavné už pri porovnaní s Českom. Ivan Ostrovský z tímu ARRA vidí dôvod v tom, že peniaze do vysokého školstva sa drobia medzi veľké množstvo verejných škôl. „Na Slovensku je priestor pre dve školy, ktoré by mali byť centrami vedy. V Česku sa veda sústreďuje na Karlovej univerzite v Prahe a Masarykovej univerzite v Brne," vysvetlil Ostrovský.

Aj preto v minulom akademickom roku študovalo v Česku vyše osemnásťtisíc Slovákov.

Analytik Miroslav Řádek z Európskeho partnerstva pre verejné stratégie (EPPP) hovorí, že boom univerzít na vysoké školy priviedol pedagógov, ktorí nie sú odborníkmi. „Môžu byť dobrými učiteľmi na stredných školách, ale vysokoškolské prostredie kladie na nich iné nároky."

Negatívne trendy

- Znižovanie podielu štátneho rozpočtu pre školstvo.
- Málo súkromných peňazí.
- Korupcia na školách.
- Pasívny prístup študentov.

Zdroj: EPPP

Vo svete sa strácame

Zaostávanie slovenského vysokého školstva dokumentuje aj nedávny rebríček svetových univerzít šanghajskej Jiao Tong University. Medzi päťsto najlepších škôl sveta sa nedostala ani jedna slovenská. Česko, Poľsko a Maďarsko mali aspoň jedného zástupcu.

Výnimkou v porovnaním s Českom je iba Fakulta chemickej a potravinárskej technológie Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, ktorá predstihla najlepšiu českú technickú fakultu. Fakulta je už po štvrtý raz prvá medzi slovenskými technickými fakultami.

Pozitívne body školám pridal rast počtu zahraničných študentov. Najviac ich prišlo na Jesseniovu lekársku fakultu, Lekársku fakultu a Farmaceutickú fakultu Univerzity Komenského, ale aj na Strojnícku a stavebnú fakultu STU.

Výsledky analýzy agentúry hodnotia rektori vysokých škôl rozdielne a najmä menej úspešné univerzity ich nechcú komentovať. Naopak, rektori úspešných vysokých škôl sa s výsledkami stotožňujú a považujú ich za hodnoverné.

Mikolaj rebríček neberie

Ministerstvo školstva označilo hodnotenie ARRA za nedôveryhodné a odmietlo sa k nemu vyjadriť.

Řádek výsledkom ARRA verí. Význam vidí v tom, že vysoké školy si konkurujú a samy potom tlačia na kvalitu. „Slabou stránkou je, že výber kritérií si môže každý nastaviť podľa vlastnej predstavy," povedal.

Po prvý raz bola do hodnotenia zaradená súkromná vysoká škola – Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, ktorá skončila niekde uprostred lekárskych fakúlt. Ostatných deväť súkromných škôl experti nehodnotili. **Ján Glovičko** SME

Anketa

Sú slovenské vysoké školy nekvalitné?

Ján Mikolaj, minister školstva (SNS)

„Nepovažujem hodnotenie tejto agentúry za relevantné.

Martin Fronc, bývalý minister školstva (KDH)

„Vysoké školstvo stagnuje. Pre zlepšenie kvality sa nerobí takmer nič.

Ján Bujňák, viceprezident Slovenskej rektorskej konferencie

„Medzi slovenskými vysokými školami sú aj také, ktoré by sa nemali volať univerzitami. Viaceré však majú svoju históriu a zahraničných partnerov. Hodnotenie agentúry to nemusí všetko zohľadňovať.

Miroslav Beblavý, inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť

„Prudko rastie počet študentov, menej úspešní sme v raste kvality. Katedry a fakulty, ktoré dosahujú európsku úroveň, sú skôr ostrovmi pozitívnej odchýlky.

Vladimír Krčméry, rektor VŠ zdravotníctva a soc. práce sv. Alžbety

„Hodnotenie nás môže posunúť ďalej. Schopní odborníci a vedeckí pracovníci sú prakticky odrezaní od možnosti vedecky pracovať. Dajme viac priestoru mladej a strednej generácii.

Úspech v rebríčku študentov neláka

Fakulta chemickej a potravinárskej technológie STU v rebríčku ARRA ako jedna z mála obstála. Ani ďalší úspech jej však nemusí pomôcť získať nových študentov.

BRATISLAVA. Na internetovej stránke Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU môže pribudnúť ďalší oznam o tom, že je najlepšou technickou fakultou na Slovensku. Okrem toho najlepšie obstála aj v porovnaní s českou konkurenciou.

Dekana Dušana Bakoša to síce teší, ale vie, že nových študentov mu to neprilákа. Prvenstvo si totiž fakulta udržiava už štyri roky a počet poslucháčov jej z roka na rok klesá.

Škola dopláca na svoj názov. „Chémia nie je populárna," hovorí dekan, podľa ktorého záujemcov odrádza povesť fakulty – je vraj veľmi ťažká. Fakulte nepomohlo ani to, že mnohé stredné odborné školy zanikli.

Teraz má asi 1200 študentov. „Skúsenosť je však taká, že čo prijmeme do prvého ročníka, tak 40 percent odíde," tvrdí Bakoš, podľa ktorého mnohí študenti zistia, že na škole nemajú čo robiť, nezvládajú ju. Kto však doštuduje, s takmer istotou ho čaká, že sa zamestná. Lákadlom môžu byť zahraničné chemické firmy. (vev)

Dobré katedry zapadnú v priemere

Profesor MAREK FILA z Katedry aplikovanej matematiky a štatistiky UK pôsobil aj na americkej Iowa State University a prestížnej Tokijskej univerzite. Slovenským školám podľa neho nepomôžu peniaze, ale generačná výmena.

Univerzita v Tokiu je na 19. mieste vo svetovom rebríčku. Bol rozdiel v porovnaní s Univerzitou Komenského hneď jasný?

„Samozrejme. Jednak profesorský zbor, toľko hviezd na jednej katedre, nositelia Nobelových cien. A inak vyzerali aj budovy a zariadenie. V tom čase som už mal dosť skúseností, nebol som preto v šoku, ale na prvý pohľad bolo zjavné, že je to najprestížnejšia univerzita Japonska, škola pre elitu."

Sú tam naozaj tí najlepší z najlepších?

„Čo sa týka profesorov áno, ale pokiaľ ide o študentov, je to paradox. Je ťažké sa tam dostať, ale keď sa tam už raz niekto dostane, tak má vyhrané na celý život. Dosť som bol prekvapený, že študenti až tak usilovne nepracujú."

Sú aj študenti v zahraničí iní ako tí na Slovensku?

„U nás nejde nikto na žiadne konzultačné hodiny. Štúdium je síce zadarmo, ale mnohým študentom ide len o ten papier. To je veľký rozdiel medzi nami a Amerikou, kde si platia vysoké školné. Študenti sa tam cítia

ako zákazníci a presadzujú svoje právo, aby som látku vysvetlil tak, aby ju pochopili."

Majú naše školy podmienky na to, aby mohli konkurovať zahraničiu?

„Aj u nás na niektorých univerzitách sú niektoré fakulty alebo katedry kvalitné. Ale keď sa berie celý obraz univerzity a berú sa kritériá, ako to robí ARRA, tak niektoré katedry sú kvalitné, ale univerzita ako celok vyznie zle. Potom v svetových rebríčkoch nemajú naše univerzity šancu. Z našej univerzity ešte nikto nikdy nebol nositeľom Nobelovej ceny."

Čo môže byť liekom? Postačí, ak dáme do systému viac peňazí?

„Nie je to len o peniazoch. Asi musí nastať nejaká generačná výmena, aby prišli ľudia, ktorí inak rozmýšľajú. Teraz, keby sa aj napumpovalo do škôl dvakrát toľko peňazí, ako majú, tak sa nič nezmení. Učili by tí istí ľudia, akurát by dostávali vyšší plat. Vidím však pozitívny trend, ľudia sa po rokoch strávených v západnej Európe či Amerike chcú vrátiť. Peniaze by pomohli na zaplatenie mladých šikovných ľudí, ktorí dnes odchádzajú zo školy pre peniaze. Idú tam, kde dostanú okamžite vyšší plat. Ale kým sa z nich stanú ozajstné hviezdy, to potrvá." (vev)

Nový cestovný poriadok ŽSR zadarmo v denníku SME už v stredu 10. decembra